

Karnatakadalli Manava Abhivruddhi-Ondu Vishleshane

-Girisha S.K.

PIÉÁÓ I PÀZÀ° è a MAEPA C ©aÍCp-MAZÀ° «+Fauñé

-Vj Å±ÅU , i.PÉ

ÀA±ÉÆÃZÆÁyð, qÁdæÁ, Æ « ÁUÀ,

“EAUÀÀÆqÀÀ” «ÀéçzÀj®ÀÀ, eÀÀÀÀqÀw, “EAUÀÀÆqÀÀ—56

¥leá¥leává aPáiai® eCOpícp Jeñáza Eazá Cvává deldovípáza mazá wéapíue
¥í pípíeáváze «Ízázavá, Páogúka, ¥áwáza gádpágítá e fípíe aé Czípí asací zává «záa, bi,
zázavuká, Dzgúuká, Paj vavé vpáa aázukéab aár, áwzáge Czá j áw gádoaaia, ¥puuká,
demípícuuká, Cavgáatáia, a, juká, Páogúka, «Ízázá® aiauká COpícaiaéab paj vavé zízó
aáqává saacípíe COpícaiaéab paj vavé aáddopá oáuke sa, n aPáiauká e zázawpa zizduuká
EAcíue fípíeáváze COpícp Czíeazá «Pá, a, Ímveáváa «Zága ¥leávápíáváze COpícp Jazgí
delfípíat Czá eáw, aub, oáuke aáváu ¥leává, asací vágmpá aáqápíc®pazá ¥leává, aázavé
Dzgíe ¥leává Ezéazá ¥leávává Gípízé duímpíe aágmáa zíeqí ¥leáváváza gáupíav aár sazá,
aágmáa ±67gjüü delfípí oíukápíe fá«, áwzáge F uáxkáat aágmáa COpícp aazíá zázíá
pípíeává aár COpícp azá oíuká zázíá zípíása» aágmáa Dvi oíukápíe Dzgíe Sóávápi
é®íukáza aávává Ávgája oíuká zázíá COpícp azíeuáv appá aárza» aCfá, Páogúka píazá
gáda oáuke aávávává Dyopá gádoaaia oáuke Dqíkváváppá COpícp «PáAcíue
kev, aázgíeacíue ¥leává, ¥leává, aé, kegá, a, aézíá Dqíkvícazípá píeáoi pí mazá aázj
gádipává COpícp ¥leává aáqápíáváze F »fípíat ¥leáváiai® ¥leáváváci, a, juká gádoaaia
¥puuká oáuke ¥leávácuuká vpáa Ezáleóu oáuke píaiopá píeláazá gádoaaiazpíe ¥leávápíazgíeacíue
Gvá Dqíkvípíeb aár ¥leáváváza aé oíukéab Jwbrípíez píeáoi pí gádzípíe 1952j azá Dqíkváváppá
vib viva ¥leávápíe oáuke aípíadfíukéab ceúlásuev, gádzípíe 1952j gádzípíe véláza Dzí aíomíza ¥leává 12e

© 1998 M&P

^a ÞÍRAÉA a ÍZDEÁ CÓPÍCP 1 ZÁIAVRE YAIHAOAÍA ÁV dEgá ZÁGÚA ÁA ÁXIO a ÍZDEÁ CÓPÍCP
1 ZÁIAVRE ÆB gKE 1 ZA CA ÁVIO, ÁEi DgA ÍZP dEgá ZÁGÚA ÁA ÁXIO ÁVUO PÁIZJ P EÉ UMP
CÓPÍCAIÆB »aD», ÁWÍZGÁ. ÁAAZÉ CAGA CÓPÍCAIÆB ÁVAVHZA YJ ÁAIAÍE YJ Á«1PÉYPA
YAIWAWBZÁ. FUÍCABA a ÆERPO PÁUWA YJ ÁAIAÍE CÓPÍCAIÆB »rCÁPÁ YAIWAWB ÁWÍZGÉ

UNDP AİİÄ 1990j AZPÆ YILÀ İBDAÇ YILIN PİEAQÀ SGAWGIAA'NAERÀ COPİCİ a gicuma
a İAZJ Aİİ°e PİEAQI PA ,PAÖGÇ a NAERÀ COPİCİ PAJ Vİ a KEZP a gicaikeb 1999g PİAİNE, Jelqeff
a hcaİaİeb 2005g PÆE YILIN ZF

¥SÁVÁ CXD<eA: ÇÄYPA FÄI ÍÍÁGÍ VÍPÀ EWAZÚVÆ ¥E ZI ¥SÁZP ÇAZJF Æ 'E¥MÉIA ÆI +MPAEÆZA
GvÍAZD ÆAUZP Æ 'AgMÁ CEA' & 1Z A ZEQI a ¥PPA AZJF a ÆDEI ÆI AZA a ÆPÆIÆP ÆAB CØPICAIAÆAN
¥J a MDEE a ÆARPÆVÆGJÄAZI JAS a ÆAVÄ ØVZÄGÍ UNDP AíAA ¥BÍH1gAÀ 2007gA a ÆAEP ÆI CØPICP
a ÆICAIÆAB PÄJ VÍVE ZÄO, ÁVÍ I. Á-ÆEAXA VÍPÀ 'C » AZJ' ¥MRAI CAPIT ZI Æ 'AgMÍÆAB a ÆPÆIÆP ÆI
GEMI a ÆI ÆIÆB - CØPICAIA ÆI PÍRÆI ÆIÆB ÁCÍL PÍEARQÄA ZÄA a ÆAZA STÍ ZÄGÍ

UNDP AİMÄ 1997 gr̄e ¥B̄h1z̄ a İÄEP̄A CÖP̄ICP̄ a yicaīe a İÄEP̄A CÖP̄ICIAİEÄB »ÅUÉ UÅGÅW¹ZE «J̄e d̄e f̄i CAZḡe a Å»VÅGÅ a AVÅU ¥AḡubjeAB MÅUÆAQÅVé DAİUUMÄB «J̄ a Åz̄ a İÄEP̄A CÖP̄ICP̄ PÅd̄z̄ MAZ̄ a d̄e pÅdz̄ DAİUUMÄB a Å; VÅIÄEÄB «MÅUÉ½, Åz̄ a İÄEP̄A CÖP̄ICIAİEÄB «MÅUÉ½ a DAİUUMÄB a Å; UÅz̄ a Å»VÅIÄEÄB MAZ̄ a Å½ o ÆgMI ḡt Cz̄ CEAİAİAİVÅPÅz̄ a AVÅU VÅGÅPÅPÅ AÇAIÅz̄ ¥DAİAİAUÅVÅPÅ.

Cvává, býkav o Ává a žázé dlejá Szápa Gvává a ydaiá aéb a mér a cprícaia žá
o Ává a žá. 'dlefá' JASÁZÍ a Ává a iagéb myákeaqává JAZÁ yj Ává a cpríca
«Zágl ydává pán e dlefá Dyöpá Cmér a, aumukauá žpé ydaiá v fává - qáiažá®
pmoukavgávábí Cmér cprícaia s° ydumukauá žpé ydaiá v cprícaia ydumukavgávábí

F «ZÁgl YLÁÍPAÍÍ SÓMÁRÍ AZÁ+PAZdE 'dej UÁV CÓPICAÍÍ «ÉA CÓPICAÚV
dEjBÉ dEjBÁ CÓPICAÍÍ 'AZÉAÍC OÉZÁ aNvO CzBÁ' AZÉAÍC OÉZÁ.

„MÉRÉCÖRÖP »ZÁGÁNYÚÁVÍPÉ PÁJ VÍAVÉ AÍÓSÆTTI – GÍT-ÓPI« ÁUÉ SGÍCZÁLÉG „CÖPÍCIAÍA
GZÁLÁ PÁAP a ÓPÍAELÁ a ÓDEAÍA®E CÖPÍCIAÍAÍZBÉ dEGLA SZÁPEÁB GyÍPÁYÍPÉVÍPÁ CUMPAZÁ
CÁPÁLUMA a ÓDEE F CÁPÁLUMA a ÓDEAÍA®E 2PÉ, MÍAÍA DgÉEÁU gÁDOÁAÍA ÁVÁVÍA ÁA, ÍWPA
CELEMÉ, PÁAZA-ÁPA, PÁAVVÍ YÍ, ga, ÁSACÍ ÍZÉ a ÁAVÁZPÁMUA Aj PÉEARÉ CÖPÍCIAÍAÍASÁZÁ
ErÁ, PÁADAEÁB MÍAUEÁN ÁPA. CZA PÁAP DyÖPMÉ ÁSACÍ ZÁ ÁUWAIÍA®E CÖE dEGLA YÍZÉAÍ ZÁVÁ.»

DḡEĀUÀ aĀvĀUPĀI ĀAŚ PĀ Áat :

DgřEĀUÀ a MÄERÀ CØPÍCIAÀ ÈBÄRÀ ÁZÀ MAZÀ , KEZPÀ ÁVZÄY gádizà Mmäöge CØPÍCIAÀ ° è
ÈBÄR ÈVÄLÀ a bÄVZE oj ÄQvÀ DgřEĀUÀ a AI ØEÄB , ÁCüÄAÀ ° ÁUKE CZÆB PÁYÁrPÆAQÀ
° EÅUÀ ÁZÆAZÀ ÈZÀ a MAZÀ MAJÀ eMÀ YDÄIÀ

PEAOI PEZR èPA«ÄÖPBÄ ÄvÄÜGzÄUÙÄavÈ :

○ ZMÍNKA A PÁ^YÁOPJA S^YCAZÁV CZP^E P^AČEV^A Á^A ŽAAI^AP^EG VÁZPA ○ ÁUKE UAT^AAI ŽA
GZÉAÚI CA^AP^AU^AM^AE^AB^E M^AT^A ŽA^A E^AV^AU^E C^AU^AZ^AU^E V^AP^AAV^E ○ ÁI^AIA^A A^A ŽA^A V^AP^AAE^A Z^AGP^AE^A ÁC^AU^AA^A
P^AY^AA P^AAZ^A ○ ÁUKE GÁD^A P^AOG^AU^AK^AQ^AY^AP^EE EZ^A GZÉAÚI ^AI^ADE^AIA^A ○ EA^A A^AAZ^AU^AIA^A V^AP^AAE^A P^AY^AA
A^AAI ŽA^A GvÁZPM^E P^AY^AA UAT^AAI ŽA^A GZÉAÚI «^A±^AHP^AAV C^A, ÁW^AH^AV^A A^AP^AAU^AK^E Á^AZ^AQ^AY^AA Y^AQ^AE^A Eg^AAA^A
○ ÁI^AIA^A Y^AP^AAT^AZA^A G^AZ^AE^AU^A Z^AD^AU^AA GZÉAÚA ^AI^ADE^AIA^A ○ ÁC^AU^AA^A ÁZ^A EP^AAA^A Y^AU^AVA^AIA^A JAV^A P^AY^APE^A
JAS^AZ^AE^AB^E V^AE^AJ^E ÁV^AP^EE DZ^A A^AZ^A S^AQ^AM^A V^AM^A, A^AP^E ○ ÁUKE V^AP^AAE^A Y^ADA^AIA^AE^AB^E ○ ZM^A P^AAT^AP^E ÁA^A
ON^AE^A E^AW^AA^A A^AU^AD^AU^AK^E GvÁZPM^E A^AŽ^AE^AF^E UAT^AAI Ó^A ÁV^AU^A UEG^APA^AIA^AV^E GZÉAÚA MZN^A Á^AP^EE JAS^A
CA^AU^AA^A gád^A P^AOG^A A^AW^AA^A A^AAR^A P^AY^AU^AM^A V^AA^E P^AE^AO^AI P^AY^AE^A P^AY^ATA^AIA^A S^AO^A ÁU^A DE^AAS^AIA^A A^AAR^A
P^AY^AA ÁV^AZ^E A^AÁV^AU^A GZÉAÚA^A P^AV^ALA^A g^AZ^AE^AIA^A S^AO^A ÁV^AP^AAV C^A, ÁW^AH^AV^AAV, U^AA^AT^AAA^AAC^E A^AÁV^A
P^AU^AÁ^A P^AY^Aq^AV^AAV^E

PEAOI PLZR eaMERACCPICP:-

^aÍAEPÁ CÖPÍCP ^aÉZIAPÚMA SUÉ 1990gP^e ^aÍAEPÁ CÖPÍCP JAS
 ¥J PPEÁMÉAB °AI AO °AOZÁ PÁC AZPÆ SAZÁ NAPÉ NYEÜKA MAZÁ ¥J PPEÁMÉAB 2010gA ^aÍAEPÁ
 CÖPÍCP aBÍCAÍA PÉLÉArzé DgíEÁU aÁVÁ DZAAÍAEB ¥WÍCÜÄA ^aÉZIAPÚMA AIIÁNÁ SZÍAÍUE
 aÁR® DZGÉ 2PÉPÉ ^aÁSACÍZA ^aÉZIAPÁ ^aYNEtÓ SZÁA MÜVEKHOZ F ^aÁMAZE CVPÍPÉVÁZÁ
 aAI, Igá, ÁPOMÁ ZGá ^aÉZIAPÁ °AUKE ^aPÁUZÁR AW CÉYÁVÁ ^aÉZIAPÚMA, AIEPÉAB FUA, ^aÍAEPÁZÁ
 VKEPA (^aÍE®) ^aÁqÍAZÁ ±Á-Á ^aBÁJ ^aÍUDUMA ^aÉZIAPÁ °AUKE ^aJ ÁQVÁ ±Á-Á ^aÍUDUMA ^aÉZIAPÚMA
 ¥lqcaÉ DZAAÍAPÉ ^aÁVÉAÍAÍAÍA ^aÁW ^aÚCUCÉZ, ^aAUÁ PPEÜK VP ÁA ^aÁWATÍEAB ^aÁVÉFÁDEZAI ^aPPEÜ
 VP ÁA ^aÁWUÉ ^aRAEAV ^aÚC ¥1, UJ ^aÍUDUMA ^aÁWAIÍEAB 1980j AZÁ wágÁ EwÍaEA ^aÍUDUMA ^aÍVÉPÁ® ±ÁTÁ

(mēli 1āj, i) z̄māā±ūkvaā Cōppavgāā Cāā k̄eāovā z̄māā±ūmā aālī d̄l̄ j̄ ōk̄eazāāvē ōūȳl̄ 1z̄ ē
capūtēmā (Cj xiāānpi) ,gāāj aālēāb ūt̄f̄ē aāqāāua J̄-āē z̄māā±ūmēā Czā ȳj̄ ȳk̄t̄d̄āāv̄
ȳl̄ōc̄ūl̄v̄l̄z̄ JAS H̄f̄ aāq̄f̄aūv̄l̄z̄

Mmāḡf̄ aālēāp̄a cōp̄ic̄ ,āz̄eālēāb ūt̄f̄ē v̄l̄z̄p̄k̄ēāq̄āā p̄ēāōl̄ p̄p̄ā 19 ȳl̄m̄r̄ ḡād̄l̄ūm̄ ȳf̄
11ēā ,ālēāp̄z̄ ē z̄d̄et̄ ḡād̄l̄ūm̄ ȳf̄ p̄ēāōl̄ p̄p̄ā daz̄l̄z̄±dav̄ ,p̄p̄ān̄ūē Gv̄p̄ ,ālēāp̄aāā Ezīḡ
P̄ḡl̄ā (1ēā ,ālē), ōāūē v̄l̄k̄āāēāq̄ā (5ēā ,ālē), ḡād̄l̄ūm̄ ōk̄ē̄ 1z̄āū J̄-āē ,m̄ēūm̄ «μ̄āīz̄p̄ē
p̄ēāōl̄ p̄p̄ā s̄ōm̄l̄ »Az̄āv̄c̄ḡāā Cāāl̄ aāz̄āp̄ūv̄l̄z̄ C̄p̄ām̄āā P̄ḡl̄ f̄Az̄āv̄ ,p̄ēāōl̄ p̄p̄ā v̄ē
aālēāp̄a cōp̄ic̄ ,āz̄eāl̄ā° ē Mmāḡf̄ ±ā.30ḡl̄l̄ f̄l̄p̄ēāb̄ C̄ēl̄l̄k̄ 1z̄

aālēāp̄a cōp̄ic̄ ,āz̄eāl̄ā: CT® ,āḡm̄āāl̄ ū̄r̄ ēp̄ēāōl̄ p̄l̄ā ,āz̄ē:

p̄ēāōl̄ p̄l̄ā JZi.r.L. aām̄ CT® ,āḡm̄ JZi.r.L. Vav̄ Cōp̄ā aāl̄ ū̄r̄ z̄d̄ē CT® ,āḡm̄ aāl̄ ū̄l̄ 15
ȳl̄z̄ā ḡād̄l̄ūm̄ ȳf̄ p̄ēāōl̄ p̄p̄ā JZi.r.L. f̄p̄ē 7ēāl̄ ,ālē ȳl̄z̄p̄k̄ēar̄z̄ Ē ēp̄ēāōl̄ p̄p̄ā v̄ē aāz̄āp̄ūv̄l̄
ālē ,ālē p̄āīm̄p̄ēārḡāāz̄ā P̄q̄āS̄ḡāv̄l̄z̄

Ē ē Dv̄āp̄ ȳl̄q̄āā ,āūm̄āīz̄ḡf̄ z̄d̄et̄ ,āḡm̄z̄ ē P̄ḡl̄ aāv̄ū v̄l̄k̄āāēāq̄ā ḡād̄l̄ūm̄ JZi.r.L.
f̄p̄ē p̄ēāv̄ aāz̄eāl̄ā ōāūē aālēāp̄ā ,ālē ȳl̄z̄p̄k̄ēar̄z̄ Ēḡl̄q̄ā ḡād̄l̄ūm̄ aām̄z̄ p̄ēāōl̄ p̄l̄ā
,āz̄eāl̄ā z̄s̄ōr̄āv̄z̄ P̄ḡl̄ā ḡād̄l̄z̄ JZi.r.L. ūē ōk̄ē̄ 1z̄ḡf̄ p̄ēāōl̄ p̄l̄ā JZi.r.L. aām̄ Cz̄j̄
±ā87.13ḡl̄l̄ F̄ c̄±āīā° ēp̄ēāōl̄ p̄p̄ā ,āūāp̄āz̄ā z̄āj̄ z̄ēḡk̄z̄ aālēāp̄a cōp̄ic̄ «μ̄āīz̄p̄ē ḡād̄p̄ā
ōz̄n̄s̄āq̄āā ōq̄āā c̄ūm̄k̄z̄

p̄ēāōl̄ p̄l̄ā JZi.r.L. aām̄ 1991ḡl̄l̄ ±ā.0.541ḡl̄l̄ Cz̄ā 2001ḡl̄l̄ ±ā.0.650p̄āj̄ z̄ Dz̄ḡf̄ aām̄z̄
2006ḡl̄l̄ Cz̄ā p̄l̄ā ±ā.0.658p̄āj̄ z̄ Ē ē Kj p̄ām̄ c̄v̄āv̄ aāz̄ūm̄āz̄āv̄z̄ Ēj̄ Az̄āv̄ p̄ēāōl̄ p̄l̄ā
JZi.r.L. f̄ā ,ālē 2001ḡl̄l̄ 7 Ezīz̄ MI Ȧ 2006ḡl̄l̄ 80l̄c̄z̄ Ēz̄p̄ē C̄ēp̄ā P̄ḡl̄ūm̄ēb̄ ōq̄is̄ ōz̄ā. MI Ȧ
,āz̄eāl̄p̄ē GAm̄Vḡāā Kj p̄ām̄ē ,āȳāp̄āv̄ p̄l̄āl̄ ū̄z̄āv̄z̄ Dz̄ḡf̄ P̄ḡl̄ā ḡād̄z̄p̄ē Cz̄ā ±ā.3.89ḡl̄l̄
Kj p̄ām̄Vz̄ḡf̄ v̄l̄k̄āāēar̄f̄p̄ē Cz̄ā ±ā.1.02ḡl̄l̄ Kj p̄ām̄Vz̄ē aālēāp̄a cōp̄ic̄ā° ēp̄ēāōl̄ p̄l̄ā ,āz̄eāl̄ā
ōh̄p̄ēȳp̄āv̄p̄āj̄ ÁwAīā°

Mn̄ēp̄ ē aālēāp̄a cōp̄ic̄ «Zāḡ ȳl̄áāp̄ā ,āz̄eāl̄p̄ē ū̄l̄m̄ēb̄ «āḡp̄āv̄ Ē ē Z̄l̄ō ,āv̄z̄ē
ēl̄ūp̄ā aāl̄ ū̄l̄ ē 1990ḡl̄l̄ Dḡāāp̄āz̄ā aālēāp̄a cōp̄ic̄ āb̄c̄ūm̄ ȳl̄ ūīm̄ Ēz̄ā z̄ā±āḡād̄l̄ūm̄ aāl̄ ū̄l̄
,āz̄eāl̄s̄āc̄z̄

Dp̄āūl̄x̄n̄m̄ :

1. q̄ā.z̄āz̄āRḡi.n.Dḡi.: ōp̄āl̄-ōaū (cōp̄ic̄ Cz̄ām̄ēm̄ ȳl̄az̄ūm̄) ȳl̄áḡāū p̄ēq̄ā ««, ōāl̄.
2. Aīēad̄f̄ p̄āīm̄p̄ē ,āaīēad̄f̄ 2012-13ēā p̄ēāōl̄ p̄ Dȳōp̄ ,āk̄āp̄ē ū̄l̄m̄ ,āāt̄p̄ā Ē-ās̄ē
p̄ēāōl̄ p̄.
3. q̄ā.z̄āz̄āRḡi.n.Dḡi. : p̄ēāōl̄ p̄d̄ēñ̄ñ̄w̄ 2011, ȳl̄áḡāū p̄ēq̄ā ««, ōāl̄.